

עירובין לא

רבי יהודה אומר אף בית הקברות.
תנא: מפני שיכול לחוץ, ולילך בשידה תיבה ומגדל.
 הבסיס למחלוקת

תנא קמא	ר' יהודה	
כהן לא יכול לערב בבית הקברות	אף בית הקברות	
אהל זרוק לאו שמיה אהל	אהל זרוק שמיה אהל	
רבי מטמא	רבי יוסי ברבי יהודה מטהר	הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל

עוד דין של ר' יהודה בענין: והא דתניא, **רבי יהודה אומר: מערבין לכהן טהור בתרומה טהורה בקבר.**
הסבר לדן: היכי אזיל - בשידה תיבה ומגדל.
קושי: והא כיון דאחתא (התרומה) איטמיא לה!
תירוץ: בשלא הוכשרה, או שנילושה במי פירות.
עוד קושי: והיכי מייתי לה?
תירוץ: בפשוטי כלי עץ דלא מקבלי טומאה.
קושי: והא קא מאהיל!
תירוץ: דמייתי לה אחוריה.
קושי: אי הכי מאי טעמא דרבנן?
תירוץ 1: קסברי: אסור לקנות בית באיסורי הנאה.
קושי: מכלל דרבי יהודה סבר: מותר?
תירוץ: קסבר: מצות לאו ליהנות ניתנו
דחייה: אלא הא דאמר רבא: מצות לאו ליהנות ניתנו, לימא כתנאי אמרה לשמעתי?
תירוץ 2: אמר לך רבא: אי סבירא להו דאין מערבין אלא לדבר מצוה - דכולי עלמא מצות לאו ליהנות ניתנו. והכא בהא קמיפלגי; מר סבר: אין מערבין אלא לדבר מצוה, ומר סבר: מערבין אפילו לדבר הרשות.
קושי: אלא הא דאמר רב יוסף: אין מערבין אלא לדבר מצוה - לימא כתנאי אמרה לשמעתי?
תירוץ 3: אמר לך רב יוסף: דכולי עלמא אין מערבין אלא לדבר מצוה, ודכולי עלמא מצות לאו ליהנות ניתנו, ובהא קמיפלגי; מר סבר: כיון דקנה ליה עירוב - לא ניחא ליה דמינטרא, ומר סבר: ניחא ליה דמינטרא, דאי איצטריך אכיל ליה.

ר' יהודה	רבנן	
מערבין לכהן טהור בתרומה טהורה בקבר	אין מערבין לכהן טהור בתרומה טהורה בקבר	
מצוות לאו ליהנות ניתנו – לכן לא אסור	אסור לקנות בית "שביתה" באיסורי הנאה (קבר)	הסבר 1 למחלוקת
אין מערבין אלא לדבר מצוה	מערבין אפילו לדבר הרשות	הסבר 2 למחלוקת – כו"ע מצוות לאו ליהנות ניתנו
ניחא ליה דמינטרא, דאי איצטריך אכיל ליה	כיון דקנה ליה עירוב - לא ניחא ליה דמינטרא	הסבר 3 למחלוקת – כו"ע אין מערבין אלא לדבר מצוה ומצוות לאו ליהנות ניתנו

מערבין	קושי של הגמרא	לא מערבין	קושי של הגמרא
בדמאי	הא לא חזי ליה! תירוץ: מיגו דאי בעי מפקר להו לנכסיה והוי עני, וחזו ליה - השתא נמי חזי ליה. דתנן: מאכילין את העניים דמאי ואת אכסניא דמאי	בטבל	פשיטא! תירוץ: לא צריכא, בטבל טבול מדרבנן. וכגון שזרעו בעציץ שאינו נקוב.
ובמעשר ראשון שנטלה תרומתו	פשיטא! תירוץ: לא צריכא, שהקדימו בשבלין, ונטלה ממנו תרומת מעשר ולא נטלה ממנו תרומה גדולה.	במעשר ראשון שלא נטלה תרומתו	פשיטא! תירוץ: לא צריכא, שהקדימו בכרי ונטלה ממנו תרומת מעשר ולא נטלה ממנו תרומה גדולה. מהו דתימא כדאמר ליה רב פפא לאביי - קא משמע לן כדשני ליה.
ובמעשר שני והקדש שנפדו	פשיטא! תירוץ: לא צריכא, שנתן את הקרן ולא נתן את החומש. וקא משמע לן: דאין החומש מעכב.	במעשר שני והקדש שלא נפדו	פשיטא! תירוץ: לא צריכא, שפדאן ולא פדאן כהלכתן: מעשר שפדאן על גב אסימון, ורחמנא אמר וצרת הכסף - כסף שיש עליו צורה. הקדש - שחיללו על גב קרקע, דרחמנא אמר ותן הכסף וקם לו .
והכהנים בחלה			

מחלוקת בנושא של דמאי: אמר רב הונא: תנא, **בית שמאי אומרים: אין מאכילין את העניים דמאי, ובית הלל אומרים: מאכילין את העניים דמאי.**
חיזוק לתירוץ בעניין מעשר ראשון שנטלה תרומתו: וכדרכי אבהו אמר ריש לקיש, דאמר רבי אבהו אמר ריש לקיש: מעשר ראשון שהקדימו בשבלין - פטור מתרומה גדולה. שנאמר: **והרמתם מנט תרומת ה' מעשר מן המעשר**, מעשר מן המעשר אמרתי לך, ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר!

קושי: אמר ליה רב פפא לאביי: אי הכי, אפילו הקדימו בכרי נמי!
תירוץ: אמר ליה: עליך אמר קרא **מכל מעשריכם תרמו את כל תרומת ה'.**
קושי: ומה ראית?
תירוץ: האי - אידגן, והאי - לא אידגן.

הדרשה	מיעוט לעניין תרומה ממעשר - (תרומת) מעשר מן המעשר אמרתי לך, ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר	ורחמנא אמר וצרת הכסף - כסף שיש עליו צורה. הקדש - שחיללו על גב קרקע, דרחמנא אמר ותן הכסף וקם לו
באיזה מקרה מדובר?	הקדימו בשבלין	הקדימו בכרי
ומה ראית?	לא אידגן	אידגן

השולח עירובו ביד חרש שוטה וקטן, או ביד מי שאינו מודה בעירוב - אינו עירוב. ואם אמר לאחר לקבלו ממנו - הרי זה עירוב.

קושי: וקטן לא? והאמר רב הונא: קטן גובה את העירוב!
תירוץ: לא קשיא: כאן - בעירובי תחומין, כאן - בעירובי חצירות.

או ביד מי שאינו מודה בעירוב.
שאלת בירור: מאן? - אמר רב חסדא: כותאי.

ואם אמר לאחר לקבלו הימנו - הרי זה עירוב.

קושי: וליחוש דילמא לא ממטי ליה?

תירוץ: כדאמר רב חסדא: בעומד ורואהו, הכא נמי: בעומד ורואהו.

קושי: וליחוש דילמא לא שקיל מיניה?

תירוץ: כדאמר רב יחיאל: חזקה שליח עושה שליחותו, הכא נמי: חזקה שליח עושה שליחותו.

שאלה: והיכא איתמר דרב חסדא ורב יחיאל?

תשובה: אהא אתמר; דתניא: נתנו לפיל והולוכו, לקוף והולוכו - אין זה עירוב. ואם אמר לאחר לקבלו הימנו - הרי זה עירוב. ודילמא לא ממטי ליה? - אמר רב חסדא: בעומד ורואהו. - ודילמא לא מקבל ליה מיניה? - אמר רב יחיאל: חזקה שליח עושה שליחותו.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •